

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sămbăta.

ABONAMENTUL:

pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. măcelarilor Nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Formațiunea masselor.*)

I.

Cunoaștem trăsăturile fundamentale comune ale masselor psihologice. Vom căuta să stabilim acum semnele speciale, cari vin adăugate la aceste semne fundamentale, amăsurat soiului întregului, dacă acesta, pus sub influența unei agitații potrivite, se preface în mulțime.

Vom face deci pe scurt clasificarea masselor. Punct de mănecare va fi pentru noi mulțimea cea simplă. Soiul ei cel mai de rând este acela, când ea este compusă din indivizi de rase deosebite. Singura legătură care îi ține la oaltă e voinea, mai mult ori mai puțin respectată, a conducătorului. Ca exemplu pentru acest tip de mulțime am putea înșira pe barbarii de diferită origine, cari secole de-a rândul au ținut ocupat imperiul roman.

Deasupra acestor mulțimi, compuse din rase deosebite, stau acelea, cari sub influența anumitor factori au acceptat semne distinctive comune, și în cele din urmă s'au contopit într-o singură rasă. La ocazie ele își vor arăta semnele distinctive speciale, însă așa, ca să fie mai mult ori mai puțin acoperite de semnele distinctive ale rasei.

Ambele aceste categorii de mulțimi se pot preface, sub influența factorilor pe cari îi cunoaștem deja, în masse organizate, ori cum le mai numim, în masse psihologice.

Aceste mulțimi psihologice, ori organizate, se impart apoi în: eterogene și omogene.

*) Cetitorii ziarului nostru cunosc deja două părți din cartea filosofului sociolog Gustav Le Bon, intitulată „Psihologia masselor”, anume, partea despre „sufletul mulțimei” și partea despre „vederile și convingerile masselor”. Le dăm acum în traducere românească și partea a treia, a cărții, în care învățatul autor vorbește despre „clasificarea și împărțirea, ori formațiunea masselor”. E tot atât de interesantă, ca celelalte două părți. Atragem deci atențiunea cetitorilor asupra articolelor ce le vom publica sub titlul de sus.

gene și omogene. Masele eterogene sunt iarăși: anonime (mulțimi adunate pe stradă) și neanonime (parlamentul, juriul, etc.), iar cele omogene se impart în secte, caste și clase.

Să vedem acum, cari sunt semnele speciale ale acestor deosebite forme de masse? Întâi masele eterogene. Acestea sunt comunitățile, ale căror însușiri le cunoaștem deja. Sunt compuse din orice indivizi, fără privire la ocupațiune și la inteligență.

Știm, că deja prin închiegarea oamenilor într-o masă compactă, psihologia colectivă a mulțimei suferă abateri esențiale dela psihologia individuală, și că de această diferențiere nu e scutit nici omul inteligent. Inteligența nu joacă nici un rol în acțiunile totalității, ci aci funcționează numai sentimentele.

Un factor principal, rasa, face însă să putem clasifica destul de precis deosebitele mulțimi eterogene. Am vorbit de mai mulțori despre rolul rasei, și spuneam, că ea e factorul cel mai puternic, care influențează acțiunile omenești. Eficacitatea sa se poate constata și cu privire la însușirile mulțimilor. Mulțimea compusă din deosebiți indivizi, dar toți de naționalitate engleză ori chinezască, se va deosebi foarte mult de o altă mulțime, compusă din Ruși, Francezi, ori Spanioli.

Divergențele cele mari, cari motivează formațiunea moștenită a spiritului, cu privire la modul de gândire și de simțire a oamenilor, ies imediat la iveală, dacă împrejurările, de altcum foarte rari, unesc indivizii de naționalitate deosebită, dar cam de aceleași raporturi, într-o singură mulțime, fie de altcum ori cât de identice interesele, cari formează punctul lor de înscire. Încercările socialiștilor de es. de a întruni în congrese mari reprezentanți de ai poporațiunii muncitoare din toate țările, s'au terminat aproape totdeauna cu certe violente. O mul-

țime de rasă latină, fie ea oricât de revoluționară, ori de conservativă, se va adresa totdeauna statului, când e vorba de împlinirea pretenșiunilor sale. Ea e totdeauna centralistică, și mai mult ori mai puțin imperialistă. Dar o mulțime engleză, ori americană, nu vrea să știe nimic despre stat, și apelează totdeauna la inițiativa particulară. Mulțimea franceză ține foarte mult la egalitate, mulțimea engleză la libertate. Și tocmai deosebirea aceasta de rasă e pricina, că sunt atâtea soiuri de socialism și de democrație, la diferitele națiuni.

Sufletul rasei stăpânește deci sufletul mulțimei. El formează puternicul substract, care îi limitează avânturile. Poate fi considerată de lege fundamentală, că însușirile joșnice ale mulțimilor sunt cu atât mai puțin accentuate, cu cât mai pronunțat e sufletul rasei. Guvernarea, sau domnia mulțimei, înseamnă barbarie, ori reîntoarcerea ei, și numai prin câștigarea unui suflet puternic organizarea rasei scapă din mână puterea nesocotită și iasă din apele barbariei.

Afară de rasă, singura însemnată clasificare, ce se poate face cu privire la masele eterogene, este împărțirea lor în masse anonime și neanonime. Sentimentul răspunderii, pe care cele dintâi n'au, iar la cele din urmă e bine dezvoltat, face, ca acțiunile lor să fie de direcție cu totul deosebită.

Masele omogene se impart, cum am spus, în secte, caste și clase. Sectele formează gradul prim în organizarea masselor omogene. Din ele fac parte indivizi, a căror educație, ocupațiune, împrejurime, e de multe ori foarte deosebită, și pe cari numai legăturile convingerii îi ține la oaltă. De exemplu: sectele politice și religioase.

Castele formează gradul suprem de organizare, la care pot să ajungă mulțimile. Pe când sectele sunt com-

puse din indivizi, a căror ocupațiune, educație și împrejurime e foarte deosebită, și ei numai prin comunitatea convingerilor aparțin la oaltă, — din caste fac parte numai indivizi de ocupațiune egală, deci și cu educație cam egală, și aflători în egale raporturi de viață. De exemplu: militarii, preoții, etc.

Clasele le formează apoi indivizii de deosebită origine, cari însă nu în urma consonanței în convingerile lor, ca la membrii sectelor, și nici în urma egalității ocupațiunii, ca membrii castelor, ci în urma anumitelor interese, obiceiuri cu privire la traiu, ori în urma egalei educațiuni, se unesc împreună. De exemplu: clasa meseriașilor, clasa țărănilor, etc. Eu voi vorbi numai despre masele eterogene, despre însușirile lor, speciile lor, ca exemple tipice, și voi începe cu descrierea masselor criminale.

Cronică bisericească.

Formele externe ale cultului Dumnezeesc.

De Vasile Duma protopresb.
(Urmare).

II. Începutul și originea jertfei.

Jertfa a existat deja din timpurile cele mai vechi, deodată cu începutul omeniei. Ea a existat la toate popoarele cari s'au ridicat la oarecare grad de civilizație fie cât de primitivă. Cea mai veche normă de jertfă o aflăm în Sfta Scriptură nu mult după căderea omului în păcat. Astfel cetim în cartea I-a lui Moisi c. 4 v. 2. urm. „Și a fost după câteva zile; a adus Cain din rodurile pământului jertfă lui Dumnezeu. Și a adus și Abel din cele întâi născute ale oilor sale și din grășmea lor. Și a căutat Dumnezeu spre Abel și spre darurile lui, iară spre Cain și spre jertfele lui nu s'a uitat”.

În istoria culturilor păgâne cetim cum se aduceau jertfe sângeroase zailor.

Din existența jertfei la poporul iudeo-veș și la celelalte popoare vechi păgâne putem deduce cu siguranță, că în natura omenească se află bold spre jertfă, și că prin urmare instituțiunea jertfei își are începutul în legea firească (natură). Dădă

FOIȘOARĂ.

„Jocuri școlare și jucării pentru copii”.

De Paul I. Pavlov. Ploiești 1909, 1 leu.

(Dare de seamă de Elisaveta Comșa, conducătoarea azilului de copii din Săliște).

Jocurile își au originea în o trebuință sufletească a copilului, pe care o-am putea numi imboldul spre joc al copilului.

Până la 7 ani jocul este adevărata activitate a copilului, și în joc își manifestează și își desvoltă el puterile trupești și cele sufletești. Întru cât jocul e împreunat cu mișcări, el are importanța sa pentru dezvoltarea și sănătatea copilului. Jocul însă și pentru copil și o trebuință sufletească, fiindcă la jocurile lui ia parte activă și fantazia și el jucându-se învață să-și expue și să-și stăpânească reprezentările până acum câștigate, iar într-asta iau parte activă și sentimentele lui.

Prin faptul, că el își intrupează în activități și în lucruri reale, — pe cărți și figurine și le închipuiește a fi reale: soțul, nelul e cal, o gheață legată de el e o cărăuș etc. — tablourile fantaziei sale — el se deprinde a voi și a lucra.

Jocul e o excelentă școală, nu numai pentru dezvoltarea puterilor trupești și sufletești, ci și pentru a puterilor morale,

căci jocul alungă urâtul și toanele rele, și face pe copil mulțumit și vesel. Iar în jocul cu alții, copilul se obișnuiește a se supune altora, a se simți ca făcând parte dintr'un întreg organizat, a fi drept și răbdător la muncă, iar de altă parte se deprinde a porunci, a-și simți puterea și îndemânarea și a-și-o valida, astfel că jocul desvoltă și plăcerea de a întreprinde, puterea voinții și curajul.

Era timpul suprem, ca să ne pue cineva în mână un astfel de manual, cu care să exploatăm și ramul acesta al educațiunii atât de neglijat la noi.

Știm doar, că strămoșii noștri romani precum și spartanii, prin eroismul, curajul și vitejiile lor au pus lumea în uimire, numai grație cultivării pe o scară mai întinsă a acestui ram, în a cărui onoare s'aranjau cele mai mari și mai cercetate sărbători naționale. Deci la ei și mai ales la greci jocul a ajuns să fie sport național, și cei ce se distingeau erau premiați și se bucurau de o veșă mare între conaționali lor.

Învățătorul pedagog german Sailer, ne spune următoarele despre joc: „Jocul copiilor sub o înțelegere corectă este fără îndoială adevăratul profesor al copilăriei; el ocupă postul său într'un mod admirabil, fără discordie și fără gelozie; el desvoltă spiritul și rațiunea copiilor, face să se nască în ei gustul frumosului și le inspiră simțământul binelui. Acesta

este și un mijloc de a preveni urâtul; ocaziune de a-l abate dela multă mâncare, în fine un remediu eficace în contra pasiunilor cari cmoară corpul și spiritul”.

Di Pavlov înțelegând pe deplin însemnătatea jocului în rolul educațiunii copiilor, a pus cartea sa „Jocuri școlare și jucării pentru copii” în mână învățătorilor, dându-le astfel puțința a dirija jocurile, sau a-i învăța jocuri nouă, și astfel putând pe deoparte să le facă școlărilor pauzele plăcute și să nu se simtă obosiți și istoviți după 3—4 ore de studiere și ședere; iar lor dându-le posibilitatea de a le studia: energia, istețimea, mișcările și delicatețea, stărpind cu totul estel de jocuri dintre școlari, cari nu desvoltă puterea corporală, desteritatea și viciuina spirituală a elevilor, ci au o înrăurire stricăcioasă asupra moralului lor, cum e jocul de a zala cu bumbi, pe cari îi rup dela haine, mai târziu și cu oruceri, învățându-se a-i fura de la părinți, sau d'a popicul, care excită numai dorul de câștig.

Jocul plin de veselie al elevilor de mulțori animează pe învățător, înocăt se amestecă și el cu ei și ia parte activă la joc, ceea ce contribuie, ca elevii, și mai ales cei mici, cari nu cunosc decât partea cea serioasă și gravă a învățătorului sau poartă au chiar teamă față de el, văzându-l că ia parte la jocurile lor și se veselește cu ei, își pierd și alungă din suflet sen-

timentul de frică, încep a se apropia mai cu încredere și a vedea în el pe binevoitorul, povățuitorul și prietinel lor, care se bucură de-o potrivă.

Cartea de față mai conține pe lângă jocuri și jucării, cari sunt menite mai ales pentru copiii mai mici de școală, și jocuri pentru cei dela azil. Prin jucăriile acestea nevinovate, copilul face de aproape cunoștință cu lucrurile și ființele înconjurătoare, ajutând fiind el mii de instructor prin dese exerciții. Cei mari își construiesc înșiși astfel de jucării, făcând o adevărată lecție intuitivă căutând și inventând diferitele jucării ei singuri.

Partea primă a cărții o formează jucăriile. Dintre jucării, cele formate din hârtie sunt mai potrivite pentru copilașii dela 5 până la 7 ani, cum sunt: Porumbel, Cocoșel, Corabie, Rață pe apă, Mășă, Chipiu, Scara mășii, Pociitoare, Smeul, cari desvoltă agerimea ochiului și prin cari își câștigă copiii desteritatea degetelor.

Jucăriile făcute cu ață sunt potrivite pentru elevii dela 7 până la 10 ani, deoarece cer mai multă istețime, precum sunt: Ferăstrăul, Apa, Drumul, cari fac multă plăcere, în special fetelor.

Jucăriile din lemn cum sunt: Căruța, itoarea sau morișca cum o numim noi pe aici, Titirezul, Pașcă de soc, Fluer de teiu (de salcă), și le fac băieții dela 10 ani în sus.

Jocurile ocupă partea a doua a cărții. Aici iarăși putem face o împărțire, și

pe pământul binecuvântat de Dumnezeu al Ardealului românesc, gândul lui cel mai stăruitor a fost organizarea seminarului, unde să-și crească clerici și dascăli luminați. Șaguna, încă până era numai vicar, a ridicat cursul clerical dela 6 luni la un an, iar după ce a fost ales și întărit episcop în 1850 l-a ridicat la 2 ani, și în 1861 la 3 ani. Cursul clerical în acest seminar și azi este tot de 3 ani, în decursul vremii numai planul de studii a fost amplificat în măsura progresului cultural făcut de biserică și poporul românesc din Ardeal.

Șaguna, adevărat organizator al instrucției române primare din Ardeal, s'a îngrijit din bună vreme și de creșterea unei pleiade de învățători luminați și devotați înaltei lor chemări.

Era obicei până mai în anii trecuți, când a venit opreliște din partea ministrului ungar de culte și instrucție, ca un timp oarecare să fie învățători și candidați de preoție, spre a se desăvârși în arta luminării poporului; cu atât mai vârtos, că în organismul școlar al bisericii ortodoxe ardeleni ei sunt și directorii școalelor primare.

Dar cei câțiva ani de dascălie ai viitorilor preoți nu erau de ajuns să împacă cererile tot mai stăruitoare ale școalelor, cari iau un avânt îmbucurător sub oblăduirea înțeleaptă a lui Șaguna. De aceea Șaguna, care cu prevederea omului genial știa să preîntâmpine toate lipsurile diecezei sale, încă în 1853 paralel cu cursul clerical, a înființat și un curs pedagogic de un an, care la 1861 a fost ridicat la 2 ani.

Astfel cursul clerical de 6 luni al lui Vasile Moga este la moartea lui Șaguna un seminar teologic-pedagogic cu un curs teologic de 3 ani și altul pedagogic de 2 ani.

Cu ridicarea anilor de învățătură se înțelege, progresează și programele de studii și se consolidează organizația și viața internă a institutului, cu atât mai vârtos, că până la anul 1865 când i s-a dat și un director (Ioan Horia) sub imediată supraveghere părintească a lui Șaguna, care pe lângă multe și grelele afaceri, mai afla vreme să conducă și conferințele profesorilor. De aceea sinodul întrunit după moartea lui Șaguna în 1874, a săvârșit un merit atât de recunoștinț, când a hotărât, ca de aci înainte această școală să poarte numele de Seminarul „Andreian”.

Sub urmașii marelui Șaguna acest seminar a mers necutenit pe calea progresului, ce i-a fost luminată de spiritul lui creator. Sub *Miron Romanul* cursul pedagogic a fost ridicat la 3 ani, iar sub păstoria actualului arhiepiscop și mitropolit *Ioan Meșianu* la 4 ani. Azi în toate privințele ocupă un loc de frunte între școalele similare din Ungaria.

Frumosul avânt cultural al acestui institut se datorește grijii deosebite, cu care au fost pregătiți profesorii. Aici au muncit ca profesori, unii vreme mai scurtă, alții viața întreagă, tot bărbați luminați, cari s'au distins în viața culturală și politică a Românilor din Ardeal. Vrednici de pomenire dintre cei ce nu mai trăiesc azi sunt: episcopul *Nicolae Popa*, istoric și membru al Academiei Române; *Zaharia Boiu*, distins orator bisericesc; *Nicolae Cristea*, luptător politic hotărât; *Dr. D. P. Barcianu*, minte luminată și luptător politic; *Ioan Popescu*, de pe a cărui catedră au răsunat mai întâi la Români principiile pedagogiei lui Herbart. Printre cei ce trăiesc azi, amintim pe arhimandritul *Dr. Ilarion Pucariu*, vicar arhiepiscopesc și scriitor distins, care a pornit în „Foisorul Telegrafului Român” lupta în contra direcțiunii etimologice ardeleni în spiritul Junimii dela Iași; *D. Comșa*, autorul albumurilor artistice de cusături și creațiuni în lemn; *Dr. Petru Șpan* (?), tipicul reprezentant al pedagogiei Herbartiene și redactorul revistei „Vatra Școlară”.

Azi acest seminar este condus de protosinodul *Dr. Eusebiu R. Roșca*. Prea-cuvioșia Sa este un bărbat venerabil, cu caracter hotărât și de o cinste exemplară. Și-a câștigat multe merite pe terenul vieții bisericești și școlare, închinându-și viața și puterile sufletești institutului cultural pe care-l conduce cu destoinicie și energie. Avântul institutului din timpul din urmă se datorește în mare parte activității sale pline de devotament.

În fruntea unui corp profesoral, în cea mai mare parte compus din oameni tineri, cu pregătiri frumoase și plini de râvnă, cu care trăiește în cea mai perfectă bună înțelegere, P. C. S. Dr. E. Roșca, bărbat în floarea vieții, va aduce încă bogate servicii culturii românești și neamului prin creșterea preoților și învățătorilor ardeleni.

V. S.

NOUTĂȚI.

Dela cassa arhidiecezană. La colecta pentru nenorociții din Banat, pe lângă suma din trecut de cor. 25,180.93, au mai intrat următoarele sume: dela Cârna (A.-I.) 68.50, Cacova-Jerii 22.—, Ponorel 2.94, Zagon 6.70, Predeal și Poarta 28.32, Băița (Zarand) 22.—, Bucium Poeni 88.22, Filia Sântion-Laborfalău 2.—, Comolău 5.—, total 245.68, laolaltă cor. 25,426.61.

Gruparea „independentă”. Domnul Vasile Goldiș, directorul „Românului” din Arad, scrie în Nr. 49 al acestui organ un prim articol sub titlul: *Grupare „independentă”*, în care face o bună lecție asupra grupărilor independente în sinul unui partid. Lecția privește pe „neîntrecuții stilisti”, marii publiciști, primenitori de moravuri, și etc. etc. dela „Tribuna”. În situația disperată a redacției „Tribunei” își urmează cu atât mai vârtos drumul independent al necuviințelor, al înjurăturilor, al tânguierilor și al laudelor proprii. Se pare, că nu în zădar a caracterizat starea de astăzi a acestei foi însuși cel mai de valoare întemeietor al ei de pe vremuri, asemănându-o cu un *vas oarecare*. Cine vorbește mereu de premenire, iată ar avea un larg teren de activitate, — premenindu-se întâi pe sine, dacă mai e cu putință.

În loc de cunună pe sicriul decedatului profesor seminarial: Dr. Petru Șpan corpul profesoral dela școala civilă de fete a Asociațiunii a dăruit: 20 cor. pentru bibliotecile de clase ale școlii Asociațiunii.

Caz de moarte. A murit în Bruxelles în urma unei operațiuni, poezul *George Orleanu*. Născut în Focșani, la anul 1873, și-a terminat studiile în străinătate, s'a reîntors în România și a ocupat un post în magistratură. A publicat versuri originale și traduceri, o piesă teatrală, a colaborat la reviste și ziare, atât din România, cât și din Ardeal. Mort în etate abia de 37 de ani, este adânc regretat de cei ce l-au cunoscut.

Incredințare. Procurorul superior din Cluj a încredințat în mod provizoriu conducerea parchetului din Sibiu dnlui *Carol Pillner*, procurorului al doilea dela acest parchet.

Mulțămite. Aduce mulțămite și pe calea aceasta marelui binefacător al neamului, *Vasile de Stroescu*, pentru frumosul ajutor în sumă de 500 cor. ce l-a trimis bisericii noastre gr. or. din Caila — tractul Bistriței. Caila în 27 Februarie v. 1911. *Ioan Longa* paroh.

Avis. Am onoarea a aduce la cunoștință, că mi-am deschis cancelaria avocației în Brașov, Strada Castelului Nr. 52. lângă hotel „Continental”. Cu stimă: *Dr. Voicu Nițescu*, avocat.

Dar pentru școală. Subscribul paroh mă află îndemnat în numele com. par. și al credincioșilor mei, a aduce și pe această cale sincerele noastre mulțămite marelui sprijinitor al instituțiilor culturale române, Domnului *Vasile Stroescu*, pentru suma de 500 coroane donată școlii noastre de nou edificată. Cucerdea română, în 1/14 Martie 1911. *Petru Sămărghitan* preot rom. gr. ort.

O ședință literară în Cernăuți. Ni se scriu din Cernăuți, cu datul 12 Martie n. următoare: Societatea academică „Junimea” a aflat de bine, că în timpul Paștelor, să deie un ciclu de șezători literare. Astfel Duminică în 12 l. c. a ținut prima ședință. Cu această ocazie a vorbit dl prof. dela fac. teol. *Dr. Vasile Gheorghiu*. A vorbit despre „Încreștinarea lui Pavel”. A fost ascultat cu drag și mult aplaudat. A arătat în colorile cele mai vii, cum acela, care a fost cel mai aprig dușman al credinței creștine, devine cel mai devotat Apostol al lui Cristos. Corul societății a delectat publicul cu mai multe cântece, dintre cari trebuie să amintesc: „Eu mă duc, codrul rămâne” cu un solo de dl Enescu, iar orchestra un „Ponturiu”. Tot cu această ocazie s'a citit din „Povestirile” lui Creangă. În fine președintele societății, *Iancu Ursuleac*, mulțamește în termeni foarte elogiși publicului numărul, că a binevoit a lua parte la această ședință, și cu aceste șezătoarea se încheie.

Aviz cetitorilor revistei „Vatra Școlară”. Aduce la cunoștința on. domni învățători, că în urma morții iubitelui și stimatului profesor seminarial *Dr. Petru Șpan*, regretatul redactor al revistei pedagogice „Vatra Școlară”, am luat eu și sarcina de a redacta această revistă a învățătorilor și o voi conduce în conformitate cu ideile exprimate în programul ei. Sibiu, 4/17 Martie 1911. *Dr. Vasile Stan*, profesor seminarial.

Dări nouă. Secțiunea financiară a parlamentului din Statul Oldenburg a primit propunerea, ca bărbații nensurați și femeile nemăritate, în etate de 30—50 de ani, precum și văduvii sau văduvele fără copii, dacă au un venit anual de cel puțin 4200 marce, să plătească dare de zece procente după venit.

Telegrafie fără sârmă. Între Viena și Copenhaga se fac încercări cu telegrafia fără sârmă după sistemul Paulsen. Rezultatele sunt mulțumitoare.

Recorduri în aviație. Se scrie din Paris, că în aerodromul dela Betheny, aviatorul Busson cu trei pasageri pe bordul unui aeroplan au făcut 50 de chilometri în 31 de minute, și 25 chilometri în 17 minute cu patru pasageri.

Spărgători inibitori de lux. În localitățile clubului aristocratic al unui oraș englez au pătruns într-una din nopțile trecute mai mulți spărgători. Bani n'au găsit; cu toate acestea după cum s'a constatat din urmele lăsate, oaspeții nepoftiți au petrecut câteva ceasuri cu multă voie bună. Au consumat la masa întinsă în sala de mâncare cantități respectabile de felurite delicatose și vinuri scumpe, găsite în localurile amintite. Au fumat un număr oarecare de țigări, din care o parte au dus-o cu sine. Vârful îndrăzneții este însă, că înainte de a părăsi locul de operațiune, domnii spărgători au luat în liniște sufletească câte o baie în cabinele confortabile ale clubului.

Valoarea în bani a degetelor. Pianistul virtuos, profesorul Bernardo Catillo, la o ocazie de tramvaie în Philadelphia a fost rănit la mâni atât de rău, încât nici după ce ranele s'au vindecat, degetele sale nu le mai putea folosi ca mai înainte. În urma procesului intentat, compania dela tramvai a trebuit să plătească pianistului 36 de mii coroane pentru degetele defecțuoase. Numitul virtuos avea dela concertele sale un venit cam de 2400 coroane pe lună.

Scrierea cu litere latine. În Germania cărăși se ocupă oamenii cu planul de a introduce literele latine în locul celor nemțești. Dacă se va realiza planul, în deosebi micii școlari dela toate școlile, unde se învață limba germană, vor avea motiv real de a se bucura. Cărțile și publicațiile periodice de medicină, scrise în limba germană, de mult timp se tipăresc numai cu litere latine. Literile acestea or ce s'ar zice, sunt mai frumoase și mai puțin oboșitoare la citit, decât cele nemțești.

Calătoria împăratului Wilhelm. Cu prilejul călătoriei sale către Italia și insula Corfu, împăratul Wilhelm se va opri și la Viena, unde seosește Vineri, în 24 Martie și va locui la Burg ca oaspe al suveranului nostru. — Din 25 până în 27 Martie împăratul Wilhelm petrece pe pământul Italiei și se întâlnește la Veneția cu regele Victor Emanuel. Regele va mulțumi împăratului pentru hotărârea de a trimite la Roma pe moștenitorul tronului german ca reprezentant al Germaniei la sărbătorile jubilarie italiene.

Biron de informații în Budapesta. Ațresem atențiunea publicului cetitor asupra inseratului cu titlul de sus din numărul nostru de astăzi.

„Educație democratică”. Postul ministrului președinte francez, Clemenceau, pregătește o lucrare sub titlul „Educație democratică”, în care autorul arată, cum astăzi către sfârșitul vieții sale a trebuit să recunoască faptul, că atârănarea guvernului dela parlament nu este un principiu corect. Conform vederilor sale, numai acel guvern poate să fie cu adevărat folositor, în care sunt reprezentate în mod corespunzător: nobilimea istorică, elita clasei de mijloc și păturile largi ale populațiunii. Clemenceau mai declară, că educația maselor de astăzi lasă încă totul de dorit. Pas în fața alternativei: cine să fie liberat, Barabas ori Ius? poporul și astăzi ar striga *Barabas!* zice tot Clemenceau.

La fondul „Andreii baron de Șaguna” pentru ajutorarea văduvelor și orfanilor, al Reuniunii meseriașilor români din Sibiu, au mai dăruit: Alexandru Bărsan, învățător (Rusciori) și soția sa Paraschiva n. Popovici, în amintirea fiului lor Victor, 1 cor.; Radu Marcovici, paroh (Șmig), 50 bani; Petru Tălmăcianu, portărelul Reuniunii de înmormântare sibieni, în amintirea regretatului Petru Ciora, 1 cor.; Ioan Banoiu, cassarul „Asociației”, 50 bani; Ioan Socu, rev. reg., 30 bani și Victor Tordășianu, prezident, 10 bani.

A împușcat pe „dracu”. Într'un sat nemțesc a intrat, pe vremea amurgului, în casa unui țaran bogat, un păcătos de om străvestit în haine de drac. Acoasă nu se găsea nimeni decât un băiat de 11 ani, dela care „dracul” a cerut să-l arate unde este lada cu bani; — căci dacă nu, e vai și amar: are să-l ducă pe el și pe toți ai săi îndată drept la iad! Băiatul, cam speriat, a trecut în odaia vecină, a luat arma de vânat a tatălui său, s'a rentors și a tras un foc. Ear „dracul”, care era îmbrăcat într-o blană murdară de oaie, a căzut la pământ într'un lac de sânge.

Din public. *)

Mulțămite publice.

Tinerimea română din Galați Oltului a aranjat o producțiune teatrală în 4 Martie n. c. cu venitul curat destinat pentru biblioteca parohială din loc. Comitetul aranjator prin dl Traian Păcală, învățător, a binevoit să administreze episcopiei parohiale din Galați un venit curat de 64 cor. 10 fil. dela această producțiune. Asemenea dl Matei Jige, directorul institutului „Furnica” societate pe acții în Făgăraș, tot prin dl Traian Păcală, învățător, a binevoit să administreze episcopiei parohiale din Galați un ajutor de 10 cor. tot pentru biblioteca parohială din Galați dela institutul „Furnica” pentru scopuri culturale.

Cu total am primit deci suma de 64 cor. 10 fil.

Pentru acest dar binevoitor, incurs întru luminarea poporului român din Galați prin biblioteca parohială, se aduce tinerimii din Galați și institutului „Furnica” mulțămite.

În numele bisericii române gr. orientale din Galați:

Nicolae Aron
paroh.

George Leanca
epitrop.

Cu ocaziunea concertului dat în Sebeș, la 23 Febr. n. a. c. de comitetul despărțământului „Asociațiunii” cu suorsul „Reuniunii române de cântări din Săliște” au intrat suprasolviri în favorul despărțământului dela următorii domni:

Ioan Onescu 3 cor., V. Aldea 4 c., doamna Leontina Roman 3 cor., Dr. E. Curta 2 cor., S. Medean 5 cor., Dr. D. Stefan 2 cor., E. Păcurar 3 cor. 60 fileri, Ioan Goia, G. Crețar, câte 1 cor., G. Tătar 2 cor., Ioan S. Opincar, F. Hollos, câte 1 cor., P. Opincar 40 fileri, T. Pluta 40 fileri, toți din Sebeș. I. Florian, Laz 3 cor., V. Cornea, Căpâlna 2 cor., C. Tonescu, Căpâlna 1 cor. 60 fileri, Iul. Vule, Tărtăria 4 cor. 20 fileri, N. Oancea, Petrifalău 1 cor., G. Cușuță, Orăștie 2 coroane, căpitan Florian, Orăștie 2 cor., I. Nicoră, Pian-sup. 3 cor., Ioan Miclăuș, Pian-sup. 1 cor., P. Audrone, Orăștie 1 cor. 40 fil., G. Șeuleanu, Pian-sup. 5 cor., D. Petrașcu, Strugar 2 cor. 40 fil., I. Rotariu 1 cor. 40 fil., N. Bogdan, Șugag 1 cor. I. Blaga, Mercurea, Stăniță, Strugar, I. Chivescu, Strugar, S. Savu, Pian-infer., O. Sglimbea, Mercurea, D. Oana, Pian sup., R. Bozga, G. Foca, din Răhau, I. Neagu, Drăgav, D. Ordean, Pian inf. și I. Fleșer, Pian inf., fiecare câte 40 fil. În total 64 cor. 80 fil.

S'a încasat peste tot suma de 868 cor. 40 fil. Spesele au fost 590 cor. 70 fil. A rezultat deci 277 cor. 70 fil., venit curat în folosul despărțământului.

Aducem cele mai vii și sincere mulțămite sus numiților suprasolvenți, precum și publicului, care într'un număr peste așteptare și din depărțări mari a venit să se îndulcească de frumoasele prestațiuni ale corului din Săliște și să sprijinească despărțământul nostru în năzuințele sale culturale.

Îndeosebi mulțămim bravei Reuniuni române de cântări din Săliște, care cu atâta căldură și dragoste a primit rugarea noastră și ni-a oferit valorosul ei suors.

Sebeș, 2 Martie n. 1911.

Pentru comitetul despărț. „Asociațiunii”:

S. Medean
director.

G. Tatar
cassar.

*) Pentru cele publicate în rubrica aceasta redacțiunea nu primește răspunderea.

Nr. 81/1911.

(96) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei a II-a de clasa primă din **Lăncrăm**, protopresbiteratul Sebeșului, în urma ordinului Venerabilului Consistoriu arhiepiscopical dtd 11 Ianuarie a. c. Nr. 365 Bis., se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în tabela B. pentru întregirea dela stat.

Concurenții au să-și aștearnă cererile, instruite conform normelor din vigoare, în termenul deschis, subsemnatului oficiu protopresbiteral, și până 8 zile înainte de alegere, a se prezenta alegătorilor în biserică spre a celebra, respective a cânta și cuvânta.

Sebeș, 14 Februarie 1911.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parohial.

Sergiu Medean
protopresbiter.

Ad Nr. 226/911 pp.

(91) 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa a III-a, **Panie**, din acest protopresbiterat, prin aceasta se deschide concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post, au să-și înainteze subscrisului suplicile de concurs în termenul sus indicat, fiind instruite în sensul normelor în vigoare și a se prezenta la sf. biserică în vre-o zi de Duminică sau sâmbătoare, ca să fie cunoscuți din partea poporului.

Cluj, 19 Februarie 1911.

Oficiul protopresbiteral român gr. or. în conțelegere cu comitetul parohial.

Tolin Roșescu
protopresb.

Nr. 117/911.

(87) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh din parohia de clasa a III-a, **Cănelul de sus**, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt cele datorite în coala B. pentru întregirea dotațiunei dela stat.

Competenții au să-și aștearnă rugărilor instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral și cu prealabila încredințare a acestuia să se prezinte în vre-o Duminică ori sâmbătoare, până inclusive 8 zile mai înainte de sinodul electoral, în biserică, pentru a cânta și cuvânta respective a celebra.

Brad, la 16 Februarie 1911.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Zaranului în conțelegere cu comitetul parohial.

Vasilie Damian
protopresbiter.

Nr. 183/1911 prot.

(102) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de capelan cu dreptul de succesiune în parohia de clasa a III-a **Hendorf** cu filia **Netuș**, protopresbiteratul tractului Sighișoara, se publică conform Venerabilului ordin consistorial dtd 9 Februarie 1910 Nr. 903 Bis., concurs nou cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt jumătate din venitele parohiale fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post vor aștepta în termenul sus indicat subscrisului oficiu protopresbiteral cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare, având a se prezenta în vre-o Duminică ori sâmbătoare la biserică înaintea alegătorilor pentru a cânta, respective a oficia și cuvânta.

Sighișoara, 23 Februarie 1911.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Sighișoara în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Dimitrie Moldovan
protopop.

Aviz.

Se caută un învățător pensionat român gr.-or., care să fie cântăreț bun, spre a fi aplicat de cantor la biserică noastră din orașul Cluj.

Celce dorește a ocupa acest post să se adreseze oficiului parohial român gr.-or. al Clujului.

(108) 1—2

Nr. 145/911.

(92) 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor învățătoarești din comunele mai jos însemnate să scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român” și anume:

1. **Preșmer**, un post de învățător, cu salariu anual de 1,000 cor., și anume 600 cor. dela biserică, iar restul din ajutorul ce se va cere dela stat. Cvarțir natural dela biserică. Cuincuenalele legale dela stat.

Dela competenți se cere să cunoască bine muzica vocală și instrumentală, ca fiind ales să poată forma cor cu tinerimea, și la caz că se va putea forma orhestră să o conducă.

Să instrueze și în școala de repetiție Duminică și sâmbătoare să cânte cu elevii în biserică; iar după abdicarea cantorului actual, va avea să îndeplinească toate funcțiunile de cantor în și afară de biserică cu săptămâna.

La cuincuenal e îndreptățit numai după ce va servi neîntrerupt 5 ani de zile în această comună.

2. **Tărlungeni**, un post cu salariu de 1,000 cor. și anume: 350 cor. din repartitie pe popor, 250 cor. dela cantonat, iar restul de 400 cor. precum și cuincuenalele prescrise de lege se vor cere dela stat.

Învățătorul ales e dator să provadă și serviciul de cantor, alternativ cu celălalt învățător.

Celce dorește a ocupa unul din aceste posturi se vor prezenta în una din Duminici sau sâmbători în biserică spre a se prezenta poporului și spre a-și arăta dexteritatea în cântările bisericesti, având aleși să fie și instructorii și conducătorii cântărilor liturgice.

Concursul instruit cu toate documentele cerute de regulamentul școlar, să se înainteze subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul indicat.

Cele intrate după termen, precum și acelea din cari lipsește vreun document cerut de regulamentul școlar, nu se vor lua în considerare.

Brașov, în 22 Februarie 1911.

Oficiul protopresbiteral al tractului Brașov, în conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Ioan Hamsea
adm. prot.

De închiriat din 1 Iulie anul c. Locuințe moderne

constătătoare din 2, 3 și 4 odăi, odăi de baie și apartinentele, în zidirea cea nouă din str. Schewiss Nr. 3.

Informațiuni se dau zilnic la cassa consistorială în oarele de birou dela 8—12 a. m. (95) 3—3

Városmajor-Sanatorium și Hydrotherapie

26 odăi aranjate foarte modern,
supraveghiere medicală constantă.

Telephon 88—89

Birou central, stabiliment medical:

Budapesta, Ferencz-körut 29

Consultațiuni dela orele 8—9 a. m. și
4—5 p. m.

[448] 15— Director-șef

Dr. Cosmutza.

Birou de informații.

Cunoscând multe lipsuri ale publicului românesc din provincă, m'am hotărât să deschid în **Budapesta** birou de informații și

Agentură românească.

Orice informație relativ la petițiile înaintate la ministerii și la alte foruri, orice informații comerciale și în general în orice cauză — dau în restimp de 2—3 zile ori și cu, rezolvând toate chestiile în modul cel mai cinstit.

Urgentez rezolvirea petițiilor. Vorbesi în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvare favorabilă.

Fac tot felul de mijlociri comerciale și comande.

Prețuri moderate, serviciu prompt informații detaliate.

La aviz aștept la gară.

(38) 5—

L. Olariu,

Budapesta, Lajos-utca 141 III/19.

THE CAMPBELL

renumita fabrică engleză de motoare livrează cele mai bine construite și durabile

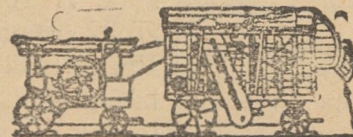
**Motoare și
Locomobile**

cu Benzin
Ulei crud
Gas

Circularea

cea mai ieftină
cea mai sigură
cea mai neimpiedecată

Prețuri efitine. Condiții favorabile de plată. Garantie în toată privitya.

Agent general:

(380) 19—26

Korányi Victor, BUDAPEST, VI., Liszt Ferencz-tér Nr. 9.

Telefon 65—64.

La NAGYENYED
Com. Alsófehér

(388) 11—12

FISCHER u. Comp
Pomicilicultura

se adresează, cine dorește a și procura varietăți autentice de:

Pomi roditori

arbori pentru alee, plante de ornament, conifere, plante de imprejmuit, fructe cu boabe, paeți, etc.

Vițe altoite

(calitate superioară) viță europeană și amer. cu și fără rădăcină.
(Catalog instructiv la cerere gratuit).

„Mugurul”

îns. economică comercială, Elisabetopole (Erzsébetváros) Kisküküllő vm.

Altoi de vie

calitate distinsă pe lângă prețurile cele mai moderate, soiuri de vin și de masă, viță americană cu și fără rădăcină, ochiuri de altoit, viță europeană cu rădăcină

se află de vânzare la

Insoțirea economică-comercială

„Mugurul”

Elisabetopole (Erzsébetváros) Kisküküllő vm.

Material disponibil în altoi peste

două (2) milioane.

— Școalele de altoi n'au fost atacate de peronosporă. —

Altoi desvoltați la perfecțiune.

La cumpărări pe credit cele mai ușoare condițiuni plătite pe 10 ani cu 7%.

La cerere preț curent și instrucțiuni gratis și franco.

Insoțirea primște gratis elevi pentru învățarea altoitului și manipularii școalei de altoi.
(464) 17—

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorie de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanția de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (278) 24—52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut, ca și spre turnarea de toase de metal. Prețcuranturi ilustrate gratis.

